

KANDIDATNUMMER 3121

Sidetall _____ av _____

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III
Skriftlig eksamen
4 timer

Den internasjonale sommerskole

Universitetet i Oslo

2014

I. Lytteprøve**Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.**1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Sapmi kan betyde som geografiske områder hvor samene har bodd. Sapmi betyder også som spesielle etniske folkegrupper.

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten utgjør nordligste deler av landene som Norge, Sverige, Finland og Kalahøya (Russland).

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

Samen kan basere sin identitet på faktorer som morsmål, genetisk avstanding, personlig ønske eller kombinasjon av disse begrepene.

4. Hvordan fungerte siida-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Siida-systemet var grunnleggende for å organisere det samiske samfunnet fordi under dette systemet bodde de på samme bosted, hadde samme landgjøring, samme språk og flytningstendens.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Årsaken var det at de spredte seg i hele landet, utover kysten, i fjord og opp langs elvene. Det var vanskelig å kommunisere og organisere seg på.

6. Nevn to eksempler på hvordan forvaltningspolitikken overfor samene ble praktisert.

En var språkpolitikk og andre var jordbrukspolitikk. De kunne ikke bruke sitt eget språk på undervisning eller på skole. De som ikke kan snakke, lese og skrive norsk, kunne ikke kjøpe jorda av stat.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

Det står i paragrafen at myndighetene skal lage god forhold til rettigheter, kultur, språk og samfunnslivs utvikling av samene.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Nordisk sameråd er en organisasjon som er ansvarlig for samepolitikk i alle nordlige land.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Han var sosialarbeider, historieforteller og trolldom.

1 var Lars Levi Læstadius?

satte i gang en religiøsebevegelse
1840. Denne bevegelsen syntes på hadde
der konservativ syn på keiserdom.
De var i motstand for bruk av alkohol.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gyldne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurer på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Hun er bekymret for dagens unge fordi hun mener at de rotee bort de viktige tjueårene i den tro at de har allfor mye tid på å bestemme hva de skal gjøre i framtida. De behersker seg ikke praktisk for å utnytte de viktige tjueårene.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

Begrep som kidults/twixters beskriver en ny voksende gruppe av unge som er ^{usikre} usikre om deres planer i framtida. De aner ikke hva er best for dem, og hvilket yrke vil de velge?

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Med "fordi-generasjonen" mener hun de unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Han bestemte seg for å gå tilbake til studiene

Jordi kan innså at utdanning er viktig.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" er de årene når man tror at man kan få til hva som helst.

2. Den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet, er tjueårene.

3. På midten av 2000-tallet oppsto ord som kidults og twixtens i USA.

4. Økte valgmuligheter skyldes økt individualisering.

5. Hvis man får gjort nok i tjueårene, blir det ikke meg som må realiseres i trettiårene.

C. Alternative uttrykksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.

B. Det er foreldrene som sørger for dem.

2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.

B. I noen samfunnsgrupper dyrkes det dyktighet.

3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.

B. De blir bekymret for denne usikkerheten.

4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.

B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges skyld at de har for store forventninger.

5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.

B. Junaid Khan har begynt å studere igjen.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston var funnet død,
- å spille ble en av sangene hennes spilt på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utga i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes har fått samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handlet om de som
- å føde ble født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere hadde opplevd
- å fortelle en krig, og boka fortalte at de var unike, at alt de
- å gjøre hadde gjort var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandlet moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiseres seg selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale bli godt å betale, slik at det er

- å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
- å by Men hva er lykke, og hva skal livet by på til
- å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten har blitt
- å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så
- å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston mene
- å leve om alt dette, hvis hun hadde leve.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjuvåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

- (fordi) Mange av dagens tjuvåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene fordi de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli.
- (så) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, så mange av dagens tjuvåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene
- (derfor) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Derfor kan mange av dagens tjuvåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.
- (for) Mange av dagens tjuvåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene for de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.
- (av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Av denne grunn kan mange av dagens tjuvåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.Tjue- og trettiårene er en av de viktigste periodene i livet.Hvilken periode synes du er viktigere enn barndommen?Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste perioden i livet.Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?**G. Lukeøvelse**

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er lange ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere

enn 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»Fra oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi nøder til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun mener at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Stadig flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere ønsker/foretrekker å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat til hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner til helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, umodern verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Det halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å nytte maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere ulike abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene selv bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer sundt omkring i Oslo, og er allerede på utkikk av nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link mellom bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

"Tiggeforbud"

Tigging er et av de største sosiale problemene som alltid har vært i debatt. Tigging gir alltid en negativ påvirkning på samfunnet. Folk begynner å tigge på grunn av mange sosiale og økonomiske problemer.

Videre medfører tigging ulike sosiale og etiske problemer i samfunnet.

Det er derfor ingen land vil se fattigdom i formen av tigging, uansett landet er rik eller er et land fra den tredje verden.

Mange land har innført lover som ^{mot} ~~forbyr~~ ^{forbyr} tigging. De har forbudt tigging. Men når det gjelder Norge, får problemet en internasjonal oppmerksomhet. Da blir det ^{en} kontroversial problemstilling. Noen mener at Norge er blant rike land i verden som må hjelpe verdens fattige. De hevder at Norge har vurdert å forby tigging fordi Norge nå risikerer sitt rykte og omdømme som en velferdstat.

Det er ingen tvil om det at Norge er et vellykket velferdstat som tar ansvar for bedre sosiale og økonomiske forholdene. Staten har ansvar for å gi like muligheter til alle for å leve et godt liv.

Do not write
in this space

Staten som Norge må ta ansvaret for
å gi økonomisk støtte til dem som
kan ikke komme i arbeidslivet. Men
spørsmålet er hvem som ligger i Norge?
Hvorfor de gjør de? Bør staten tillate
dem å fortsette med tigging eller
støtte dem økonomisk.

I dag kan vi se at
mange sitter i kalde væter, uten
varmeklær, ha en skål foran seg
hvor folk kaster penger for dem. De
er tiggere og de fleste kommer fra
øst-Europa. Eller at landene i øst-
Europa har blitt medlemmer i Europarådet-
union, flyttet flere fra disse landene
til Norge. De fleste av dem er
dem som har ingen utdanning, ingen
erfaring og ingen økonomi. I tillegg
har de ikke et sted å bo. De
har ingen med dem som kan hjelpe
dem å integrere seg i nytt
samfunn. De har flyttet på sin egen
ansvar. De må bidra til å støtte
samfunnet med deres talent og evner
i stedet for å bli en press på
samfunnet.

Jeg innser at staten
som Norge må ta ansvar for
hver eneste beboere, men hvis noen
er ikke interessert i å bli kjempet for
seg selv, kan ikke ingen hjelpe dem.

Do not write
in this space

Staten kan ta noen tiltak for å stoppe tigging. På en side kan staten støtte dem for å komme i arbeidslivet. De kan søke til støtteprogrammer og introduksjonskurs hos NAV, slik at de kan utvikle sin kompetanse for å takle vanskeligheten i livet. På andre side, hvis de ikke vil ta ansvar for seg selv i det hele tatt, må staten forby tigging.

Etter min mening er det ingen vits i å tillate tiggere ~~med~~ å tigge. Staten som Norge er bygd på sosialdemokratisk modellen av velferdstat hvor staten tar ansvar for folk som jobber hardt, betaler skatt og da får fordel av denne skatten. Hvis noen trenger økonomiske hjelp, må de søke til ~~NAV~~ støtte på grunn av ulike årsaker. Men tigging er ikke en bra måte å gi støtte på og å motta hjelp på. En god stat kan ta ansvar for gamle, eldre, unge, ikke minst fattige men ikke tiggere. For alle fattige er ikke tiggere. Det er viktig å skille mellom de fattige og de tiggere, mener jeg.